

Ecologisch werkprotocol

Maaiwerkzaamheden

Gemeente Nieuwkoop

Projectadviseur

Nick Stam MSc

nickstam@habitus.nl

0172-204060

Rapportage

Nick Stam MSc

Documentcode

NKOO20260167-EWP-C1

In opdracht van

Gemeente Nieuwkoop

Contactpersoon opdrachtgever

dhr. C. Tas

Opleverdatum

7 oktober 2026

Kwaliteitscontrole

Mariska Veer MSc

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport inclusief foto's is enkel toegestaan met toestemming van de eigenaar (de opdrachtgever) en onder vermelding van de bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Habitus geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen. Onze algemene voorwaarden zijn [hier](#) in te zien en onze privacyverklaring vind je [hier](#).

Habitus is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Adres: Tolnasingel 3 / 2411 PV / Bodegraven

Kvk-nummer: 78391385 / Btw-nr: NL861372669B01

www.habitus.nl

INHOUDSOPGAVE

Klik op de titel van een hoofdstuk om direct naar het betreffende hoofdstuk te gaan.

1. INLEIDING	4
2. LEESWIJZER ECOLOGISCHE WERKPROTOCOL	6
3. ECOLOGISCH WERKPROTOCOL MAAIBEHEER	8
BRONVERMELDING	11

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Nieuwkoop voert jaarlijks diverse (onderhouds)werkzaamheden uit aan de buitenruimte, zoals schonings- en baggerwerkzaamheden en het maaien van bermen en oevers. Met het uitvoeren van dit soort werkzaamheden treden mogelijk nadelige effecten op (beschermde) dier- en plantensoorten op.

1.2 Wetgeving

De wettelijke bepalingen betreffende natuurbescherming zijn vanaf 1 januari 2024 vastgelegd in de Omgevingswet en nader uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Er dient rekening gehouden te worden met het uitvoeren van activiteiten en mogelijke gevolgen op beschermde soorten. De bescherming van soorten is vastgelegd in de volgende wetgeving:

- Vogelrichtlijn: Artikel 11.37, Bal
- Habitatrichtlijn: Artikel 11.46, Bal
- Andere soorten: Artikel 11.54, Bal
- Specifieke zorgplicht: Artikel 11.27, Bal

In de basis wordt er gericht op het voorkomen van overtredingen door te werken volgens een gedragscode. Soms is dit niet mogelijk, en is er een voorgeschreven maatregel waarbij beperkt overtreden onder de vrijstelling van de gedragscodes mogelijk is. Dit is enkel toegestaan als er een in de wet genoemd belang van toepassing is.

1.3 Gedragscode

Om zorgvuldig om te gaan met aanwezige (beschermde) dier- en plantensoorten en om te voorkomen dat voorafgaande aan de werkzaamheden langdurige (vergunnings)trajecten uitgevoerd moeten worden, conformeert de gemeente Nieuwkoop zich aan de gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025 (Stadswerk, 2025). De gedragscode is opgesteld zodat zorgvuldig gehandeld kan worden tijdens het voorbereiden en uitvoeren van werkzaamheden op locaties met beschermde soorten. De gedragscode is enkel te gebruiken als de werkzaamheden onder ruimtelijke ontwikkeling of inrichting (RO) of onder bestendig beheer en onderhoud (BB) vallen, zoals vastgelegd in Artikel 11.45, 11.53 en 11.59, Bal.

Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting

Er wordt gesproken van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting als de activiteiten leiden tot een fysieke verandering of een functieverandering van een terrein, gebouw of voorziening. Enkele voorbeelden zijn het verwijderen of aanleggen van wegen, het dempen of graven van sloten, het aanleggen of verwijderen van een brug en het aanleggen of verwijderen van een bomengroep.

Bestendig beheer en onderhoud

Er wordt gesproken van bestendig beheer en onderhoud als de activiteiten als doel hebben om het bestaande functioneren te handhaven. Enkele voorbeelden zijn schonings- en baggerwerkzaamheden, het snoeien van struiken, het maaien van bermen, het vervangen van wegmeubilair en het schilderen van gebouwen.

Ecologische werkprotocollen

Om gebruik te mogen maken van de gedragscode dienen ecologische werkprotocollen te worden opgesteld voor de uit te voeren werkzaamheden. In deze ecologische werkprotocollen dient ingegaan te worden op de werkzaamheden en welke beschermde soorten hier mogelijk nadelige effecten van kunnen ondervinden. Vervolgens wordt in het ecologisch werkprotocol beschreven op welke manieren nadelige effecten voorkomen of beperkt kunnen worden.

1.4 Reikwijdte en geldigheid

Het ecologisch werkprotocol in dit document mag enkel gebruikt worden door werknemers van de gemeente Nieuwkoop of partijen die werken in opdracht van de gemeente Nieuwkoop. De gemeente Nieuwkoop is verantwoordelijk voor het verstrekken van de ecologische werkprotocollen en indien nodig het geven van een toelichting aan derden die in opdracht van de gemeente werkzaamheden uitvoeren.

Tevens is de gemeente Nieuwkoop verantwoordelijk voor het updaten van de ecologische werkprotocollen indien nodig. De werkprotocollen kunnen gebruikt worden zo lang de gedragscode geldig is. De huidige gedragscodes waarop de ecologische werkprotocol zijn opgesteld, zijn geldig tot en met 31 maart 2030.

1.5 Ecologische deskundige

RVO heeft een definitie opgesteld van een ecologische deskundige (RVO, 2024). Wanneer in dit rapport wordt gesproken van een ecologische deskundige, betreft het iemand die aan onderstaande eisen van een ecologische deskundige voldoet.

“Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. En heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:

- de functionaliteit van leefgebieden van beschermde soorten (her)kent;*
- kennis heeft van algemeen erkende onderzoeksmethoden;*
- ecologische werkprotocollen kan uitwerken;*
- specifieke maatregelen kan begeleiden. “*

Gefaseerd maaibeheer

Op de afbeelding is zichtbaar dat de vegetatie gedeeltelijk is gemaaid en een deel is blijven staan.

2. LEESWIJZER ECOLOGISCHE WERKPROTOCOL

2.1 Ecologische werkprotocollen

In dit rapport staat het ecologisch werkprotocol voor het maaibeheer in de gemeente Nieuwkoop.

Overkoepelend ecologisch werkprotocol

Het ecologisch werkprotocol in dit rapport betreft overkoepelend ecologisch werkprotocol. Dit protocol is niet project-specifiek. In het overkoepelend ecologisch werkprotocol worden alle maatregelen beschreven voor de te verwachten beschermde soorten in de gemeente Nieuwkoop én waar door de werkzaamheden veroorzaakte schadelijke handelingen niet op voorhand uit te sluiten zijn. Er zijn soorten die niet in de gehele gemeente verwacht worden, maar op specifieke locaties. Waar deze niet verwacht wordt, hoeven de voorgeschreven maatregelen voor beschermde soorten niet uitgevoerd te worden. Daar zijn wel de algemene maatregelen van toepassing. Worden de werkzaamheden uitgevoerd op een locatie waar de soort verwacht wordt of niet kan worden uitgesloten, dienen de maatregelen voor beschermde soorten wel uitgevoerd te worden. Op basis van het overkoepelend ecologisch werkprotocol dienen daarom door de gemeente of door de uitvoerende aannemer projectspecifieke ecologische werkprotocollen gemaakt te worden.

Projectsamenwerkend ecologisch werkprotocol

Een projectsamenwerkend ecologisch werkprotocol wordt opgesteld in de ontwerpfase van de werkzaamheden. Tijdens het opstellen wordt gekeken naar welke beschermde soorten verwacht worden bij de betreffende werkzaamheden en of ze op de betreffende locatie verwacht worden. In het projectsamenwerkend ecologische werkprotocol dienen de volgende onderdelen te worden beschreven en/of te worden weergegeven:

- Werklocatie en werkgrens op een kaart.
- Een beschrijving van de werkzaamheden, inclusief materieel, aan- en afvoerroutes en opslagterreinen
- Planning van de werkzaamheden, inclusief start en eind van de werkzaamheden en voorbereidende en mitigerende maatregelen.
- Soortinformatie: welke soorten zijn aanwezig, wat is de functie van de locatie voor de soorten (op kaart weergegeven).
- De verbodsbepalingen die mogelijk overtreden kunnen worden met de werkzaamheden.
- De maatregelen die worden uitgevoerd, inclusief eventuele onderbouwing waarom een maatregel met hogere prioriteit niet uitgevoerd kan worden.
- Wettelijke belang(en), indien van toepassing wanneer een maatregel wordt uitgevoerd die leidt tot beperkt overtreden.

2.2 Opbouw ecologische werkprotocol

Het ecologisch werkprotocol is opgebouwd uit vier paragrafen. In de eerste paragraaf wordt een korte inleiding gegeven op het betreffende ecologisch werkprotocol. In de tweede paragraaf wordt de omschrijving van de werkzaamheden gegeven, inclusief wat wel en wat niet onder het betreffende ecologische werkprotocol valt. In de derde paragraaf wordt aangegeven welke beschermde soorten en/of soorten van de Rode Lijsten verwacht worden. In de vierde paragraaf worden de maatregelen beschreven. Deze zijn, indien van toepassing, opgedeeld in 'algemene maatregelen (zorgplicht)' en 'maatregelen voor beschermde soorten'. Per paragraaf wordt per soortgroep, en indien nodig per soort, beschreven welke maatregelen wanneer uitgevoerd dienen te worden.

Prioritering maatregelen

Soms is er een prioritering in de maatregelen. Wanneer maatregelen genummerd zijn, dient in de basis de eerste maatregel te worden uitgevoerd. Als echter blijkt dat de eerste maatregel niet mogelijk is, kan (met onderbouwing) de maatregel daaronder uitgevoerd worden. In het projectsamenwerkend ecologische werkprotocol dient de onderbouwing te worden opgenomen waarom de maatregel met hogere prioriteit niet mogelijk was. Daarnaast hebben soortspecifieke maatregelen altijd prioriteit over maatregelen bedoeld voor alle soorten.

Daarnaast zijn enkele maatregelen in het EWP dikgedrukt. Bij deze maatregelen is sprake van een beperkte overtreding onder de vrijstelling van de gedragscode. Dit zijn maatregelen die enkel toegepast kunnen worden als geen alternatieve werkwijze mogelijk is en als sprake is van een in de wet genoemd belang. Het gaat hierbij om belangen aangaande de volksgezondheid, openbare veiligheid, bescherming van wilde flora, fauna en natuurlijke habitats en, met uitzondering van vogels, dwingende redenen van groot openbaar belang (sociaal, economisch en een wezenlijk gunstig effect op het milieu).

Onderbouwing ecologisch werkprotocol

De ecologische werkprotocollen zijn zo concreet en kort mogelijk opgesteld om deze zo leesbaar mogelijk te houden. Diverse informatie is daarom beschreven in een ander document, namelijk het 'Achtergronddocument'.

Voorbeelden van informatie die te vinden is in het achtergronddocument, zijn de bureaustudies, de potentietekeningen, de toetsingen aan de verbodsbepalingen en de onderbouwing voor het uitsluiten of niet uitsluiten van schadelijke handelingen op bepaalde soorten of soortgroepen. Deze informatie is niet direct nodig voor de gebruikers van de ecologische werkprotocollen, maar is wel relevant voor de onderbouwing van het project en de herleidbaarheid van keuzes en toetsingen. In het ecologisch werkprotocol wordt daarom enkel ingegaan op de soorten die aanwezig kunnen zijn en waar schadelijke handelingen niet op voorhand uit te sluiten zijn. Indien soorten aanwezig kunnen zijn of niet kunnen worden uitgesloten wordt hiernaar in het EWP gerefereerd met 'essentieel leefgebied'.

2.3 Achtergronddocument

In het achtergronddocument wordt informatie vastgelegd over de totstandkoming van deze ecologische werkprotocollen. De volgende onderdelen zijn terug te vinden in het achtergronddocument:

- Methode en resultaten van de bureaustudie voor beschermde soorten inclusief de potentietekeningen van waar beschermde soorten aanwezig zijn, niet kunnen worden uitgesloten of kunnen worden uitgesloten.
- Methode en resultaten van de bureaustudie voor soorten van de Rode Lijsten (specifieke zorgplicht).
- Toetsing of de werkzaamheden kunnen leiden tot schadelijke handelingen op beschermde soorten.
- Toetsing of de werkzaamheden kunnen leiden tot nadelige effecten op de staat van instandhouding van soorten van de Rode Lijsten (specifieke zorgplicht).

Gefaseerd beheer

Op de afbeelding is zichtbaar dat het riet gedeeltelijk is gemaaid en een deel is blijven staan.

3. ECOLOGISCH WERKPROTOCOL MAAIBEHEER

1. Inleiding

Dit ecologisch werkprotocol beschrijft de maatregelen die nodig zijn om bestendig beheer en onderhoud uit te kunnen voeren bij oevers en bermen conform de 'Gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025' (Stadswerk, 2025). In de ontwerpfasie dient een projectspecifiek ecologisch werkprotocol te worden opgesteld gebaseerd op dit ecologisch werkprotocol. Wanneer een ecologische deskundige betrokken is, dient deze tevens een logboek bij te houden.

2. Omschrijving werkzaamheden

Het ecologisch werkprotocol 'maai-beheer' is voor bestendig beheer en onderhoud van bermen en oevers in de gemeente Nieuwkoop en is noodzakelijk om de functie hiervan te garanderen.

Werkzaamheden die vallen onder dit ecologisch werkprotocol

De volgende werkzaamheden vallen onder dit ecologisch werkprotocol: ploegen, frezen, onderwerken van gewas, (door)zaaien, bemesten, maaien, harken, wierssen, ruimen van maaisel, begrazen, verwijderen van blad en onkruidbeheersing in onbegroeid terrein, ruig gras, ruw gras, bloemrijk gras, wildweide/akker, schraalgrasland, sprotgras, gazon, vaste planten, borders, éénjarigen, perkplanten, ruigte, riet en moerasbegroeiing. Ook het onderhoud aan (ondergrondse) kabels en leidingen behoort tot de werkzaamheden.

Werkzaamheden die niet vallen onder dit ecologisch werkprotocol

De volgende werkzaamheden vallen niet onder deze werkzaamheid:

- veranderen of verwijderen van kruidige begroeiingen en ruigtes op droge (grasbermen, grasland, ruigte en vaste planten) en natte locaties (plas-dras zones);
- omvormen van onbegroeid terrein inclusief het verwijderen of omvormen van gronddepots en grondlichamen;
- het bouwrijp maken van terreinen;
- het aanleggen of verwijderen van (nuts)voorzieningen in kruidige begroeiingen en onbegroeid terrein.

Deze werkzaamheden betreffen een ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en valt daardoor niet onder bestendig beheer en onderhoud. Dit EWP is daarom niet van toepassing voor werkzaamheden behorend tot ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en enkel van toepassing voor regulier onderhoud aan bermen en oevers.

Planning werkzaamheden

De planning van deze werkzaamheden is dat deze het gehele jaar door uitgevoerd kunnen worden. In Tabel 1 zijn de perioden aangegeven waarin de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden bij aanwezigheid van een beschermde soort(groep) of wanneer maatregelen noodzakelijk zijn.

3. Verwachte beschermde soorten

Bij het uitvoeren van onderhoud aan bermen en oevers kunnen schadelijke handelingen optreden op de volgende soortgroepen:

- **Beschermde soorten:**
 - **Vogels:** o.a. ijsvogel, oeverzwaluw en zwarte stern, meerkoet, wilde eend, fuut, waterhoen, knobbelzwaan en ganzensoorten.
 - **Vleermuizen:** o.a. gewone- en ruige dwergvleermuis, watervleermuis en meervleermuis.
 - **Overige zoogdieren:** otter, bever, Noordse woelmuis en waterspitsmuis.
 - **Amfibieën:** rugstreeppad en heikikker.
 - **Planten:** groenknolorchis.
- **Algemene zorgplichtsoorten:** vrijgestelde soorten, o.a. gewone pad, kleine watersalamander, huisspitsmuis en egel.

4. Voorgeschreven maatregelen

In deze paragraaf staan de benodigde algemene maatregelen beschreven als ook de benodigde maatregelen per soortgroep, inclusief eventuele soortspecifieke maatregelen. In paragraaf 4.1 staan de algemene maatregelen beschreven. In paragraaf 4.2 staan maatregelen beschreven voor beschermde soorten en in paragraaf 4.3 de maatregelen voor de Rode Lijstsoorten (specifieke zorgplicht). In Tabel 1 zijn de perioden aangegeven waarin de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden bij aanwezigheid van een beschermde soort(groep) of wanneer maatregelen noodzakelijk zijn.

4.1 Algemene maatregelen

Voor maaiwerkzaamheden zijn een aantal maatregelen die te allen tijde genomen dienen te worden ongeacht het mogelijke voorkomen van (beschermde) soorten. Indien uit de potentietekeningen blijkt dat geen beschermde soorten voorkomen of kunnen voorkomen dienen deze maatregelen alsnog gevolgd te worden. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Er wordt stapvoets gereden en één kant op gewerkt zodat dieren de kans krijgen om te vluchten. Indien sprake is van een locatie met voldoende dekking of alternatief leefgebied wordt die kant op gewerkt zodat dieren de kans krijgen deze locatie te bereiken.
- Werkzaamheden vinden in principe altijd overdag plaats om lichtverstoring te voorkomen. Als werkzaamheden voor zonsopkomst of na zonsondergang worden uitgevoerd, wordt lichtverstoring voorkomen door enkel de werklocatie te verlichten en uitstraling naar de omgeving te voorkomen.
- Maaiwerkzaamheden met een klepelmaaier zijn alleen in uitzonderingssituaties om veiligheidsredenen onder de vrijstelling van de gedragscode toegestaan. Het gaat hierbij om onveilige situaties langs openbare wegen, onderhoudspaden en dijken waar onder specifieke omstandigheden en onder de juiste randvoorwaarden met een klepelmaaier mag worden gewerkt. De inzet dient bepaald te worden door een ecologisch deskundige.

4.2 Maatregelen voor beschermde soorten

In deze paragraaf staan de soortspecifieke of soortgroepspecifieke maatregelen uit de 'Gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025' (Stadswerk, versie 2 juni 2025) beschreven.

4.2.1 Vogels

Voor vogels gelden voor alle soorten de volgende algemene maatregelen:

- Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd bij nesten, rustplaatsen en essentieel foerageergebied van vogels. Geluids- en visuele verstoring van rust en voortplantingsplaatsen dient voorkomen te worden, door een vooraf te bepalen verstoringvrije afstand waar binnen geen werkzaamheden plaats vinden, hiervoor dient door een deskundig ecooloog een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden. Verstoring kan deels worden voorkomen door het afschermen van licht, beweging of geluid.
- Werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de broedperiode van de aanwezige soorten.

Ruigte en moerasvegetatie

- Maaien van riet en ruigte waarin sprake is van essentieel leefgebied van vogels dient ruimtelijk gefaseerd te worden uitgevoerd, buiten de soortspecifieke broedperiode(n). Per jaar wordt maximaal 30% gemaaid, waarbij er meerjarig riet en ruigte aanwezig blijft dat eens in de 3 à 4 jaar wordt gemaaid.

4.2.2 Vleermuizen

Voor vleermuizen kunnen kruidige begroeiingen een onderdeel vormen van het foerageergebied. Bij bestendig beheer en onderhoud is het nodig om dit foerageergebied duurzaam in stand te houden.

4.2.3 Otter en bever

Voor de otter dienen de volgende maatregelen in acht genomen te worden:

- Indien werkzaamheden in de buurt plaatsvinden van een burcht en/of hol van bever of otter, dienen de werkzaamheden te worden uitgevoerd buiten de kraamperiode. Deze locaties worden enkel verwacht in de locaties daar waar in de potentietekening is aangegeven dat de bever of otter kan voorkomen. De kraamperiode van de otter is van april tot en met augustus, die van de bever van mei tot augustus. In het leefgebied van deze soort dient voldoende dekking aanwezig te blijven. Binnen 20 meter van burcht of hol dient dit 30% te zijn.

4.2.4 Noordse woelmuis

Voor de Noordse woelmuis dienen de volgende maatregelen in acht genomen te worden:

1. Voer geen werkzaamheden uit in het essentieel leefgebied van de Noordse woelmuis. Het leefgebied van de Noordse woelmuis daar waar ze niet kunnen worden uitgesloten in de gemeente is aangegeven in de bijbehorende potentietekeningen.
2. Wanneer in de winter het voorkomen van Noordse woelmuis kan worden uitgesloten omdat het perceel te nat is, mogen werkzaamheden ook in de winterperiode worden uitgevoerd.
3. **Werkzaamheden met een aantoonbare noodzaak in essentieel leefgebied worden gefaseerd uitgevoerd in de minst kwetsbare periode. Dit is na de voortplantingsperiode en voor de winterrustperiode in de maanden september en oktober. Kruidige begroeiingen in leefgebied van deze soorten wordt maximaal eenmaal per jaar gemaaid, waarbij minimaal 50% van het leefgebied in stroken of vlakken behouden blijft, bijvoorbeeld in de vorm van stroken van minimaal 5 m breed. Er wordt gewerkt met een maaibalk op minimaal 10 cm hoogte.**

4.2.4 Waterspitsmuis

Voor de waterspitsmuis dient de volgende maatregel in acht genomen te worden:

- Bij maaiwerkzaamheden in leefgebied is er de voorkeur voor snijden in plaats van versnipperen met een maaihoogte van minimaal 10 cm.

4.2.5 Amfibieën en reptielen

Voor amfibieën gelden voor alle soorten de volgende algemene maatregelen:

1. In kruidige begroeiingen vinden geen werkzaamheden plaats in essentieel leefgebied van amfibieën (heikikker en rugstreeppad) en reptielen (ringslang). Het leefgebied van de soorten en daar waar ze niet kunnen worden uitgesloten in de gemeente is aangegeven in de bijbehorende potentietekeningen.
2. Werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd buiten de actieve periode van de heikikker, rugstreeppad en ringslang. Globaal is de werkperiode van oktober tot en met maart. De exacte periode dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige. In essentieel leefgebied wordt gefaseerd gewerkt: maximaal 70% wordt per jaar gemaaid. Per jaar wordt maximaal één keer per jaar gemaaid waar beschermde amfibieën en reptielen worden verwacht. Daarnaast geldt dat bij de werkzaamheden locaties waar overwintering plaats vindt (plekken met pollen, holen, hopen, stronken en takkenrillen) behouden blijven. Het beheer dient gericht te zijn op behoud van schuilmogelijkheden en dekking, afgewisseld met open plekken om te zonnen, dit door kleinschalig te werken, bijvoorbeeld in stroken.
3. **Werkzaamheden met een aantoonbare noodzaak in essentieel leefgebied van amfibieën en reptielen in de actieve periode worden gefaseerd uitgevoerd. Hierbij dient extensief beheer te worden toegepast en gefaseerd te worden gewerkt door maximaal 50% per jaar te maaien. Als uitgangspunten gelden: behoud de structuurvariatie (dichte begroeiing met schuilplaatsen en open/kale plekken voor zonnen), hanteer een minimale maaihoogte van 10 cm en markeer aanwezige voortplantingsplaatsen en maai ter plaatse niet. Voor productieve vegetaties op rijke gronden kan een tweede maaibeurt worden uitgevoerd zoals hiervoor omschreven buiten de actieve periode.**

Ringslang

- Werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd buiten de actieve periode van de soort. De actieve periode is van maart tot en met oktober. De exacte periode dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige. Broeihopen van ringslang dienen te worden gespaard.

- Bij het uitvoeren van maaiwerkzaamheden in de actieve periode van ringslang wordt doden en verwonden voorkomen door in leefgebied van ringslang de rijsnelheid te matigen, maaiwerkzaamheden gefaseerd uit te voeren, een minimale maaihoogte van 10 cm te hanteren. De werkrichting is dusdanig dat er vluchtmogelijkheden zijn en er wordt gewerkt bij een temperatuur boven de 15 graden zodat dieren kunnen vluchten.

4.2.6 Libellen

Voor libellen gelden voor alle soorten de volgende algemene maatregelen:

- In leefgebied (voedselbiotoop) van beschermde libellensoorten dient het maaibeheer door een ecologisch deskundige te worden bepaald. Als richtlijn geldt dat er maximaal 2 keer per jaar gemaaid mag worden (maximaal 4 keer in geval van sinusbeheer). Dit dient plaats te vinden buiten de vliegperiode (mei tot en met augustus). Per maaibeurt vindt fasering plaats waarbij minimaal 30% blijft staan in stukken op maximaal 500 m van elkaar. Maaien vindt zoveel mogelijk plaats na de zaadsetting van voedselplanten (planten waar voedsel voor libellen op aanwezig is). De maaihoogte is minimaal 10 cm.

4.2.7 Planten

Voor planten gelden voor alle soorten de volgende algemene maatregelen:

1. Groeiplaatsen van beschermde plantensoorten worden ontzien bij rijbewegingen en bij tijdelijke opslag van materieel, grond en dergelijke.
2. Op locaties met beschermde plantensoorten wordt gemaaid/gehooïd na de soortspecifieke zaadsetting. Voor de groenknolorchis en stijve wolfsmelk betreft dit de maanden september tot november. Bij werkzaamheden wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe het gevoerde beheer moet worden afgestemd op (abiotische factoren van) beschermde plantensoorten. Dit wordt vastgelegd in het ecologische werkprotocol of een beheerplan.

4.2.8 Bijen en zweefvliegen

Bij meerdere soorten en soortgroepen is het noodzakelijk om gefaseerd te maaien. Dit heeft ook een positieve werking op de staan van instandhouding van bijen en zweefvliegen. Daar waar geen soortspecifieke maatregelen benodigd zijn wordt wel aanbevolen om ook daar gefaseerd maaibeheer toe te passen.

Tabel 1: overzicht van de uitvoeringsperiode van de werkzaamheden bij de aanwezigheid van een beschermde soort(groep). Groen geeft hierbij de voorkeursperiode aan en rood de periode waarin de werkzaamheden of niet kunnen worden uitgevoerd of maatregelen noodzakelijk zijn. Geel en oranje geven suboptimale perioden aan. Lichtgroen geeft aan dat in de gedragscode geen specifieke periode is genoemd.

Soort(groep)	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
Broedvogels (algemeen)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vleermuizen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Otter	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Waterspitsmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rugstreeppad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Heikikker	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ringslang	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Libellen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Groenknolorchis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beschermde planten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Beschermde diersoort

Op de afbeelding is de rugstreep zichtbaar. Een beschermde amfibie.

BRONVERMELDING

Alle bronnen zijn geraadpleegd in augustus 2026.

Geraadpleegde websites

www.ravon.nl

www.rvo.nl. Pagina: [Ecologisch deskundige](#).

www.sovon.nl.

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net.

www.vogelbescherming.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Webviewers

ndff-ecogrid.nl (inlog vereist)

Rapportages

- Stadswerk (2 juni 2025). Gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025. Geldig tot en met 31 maart 2030
- RVO (2023). [Natuurkalender vogels](#).
- Habitus (22 september 2026). NKKO20260167-AD-V. Achtergronddocument ecologische werkprotocollen

Over ons

Habitus is een vooruitstrevend advies- en onderzoeksbureau voor biodiversiteit en natuurwetgeving. Wij zijn als organisatie **betrokken** bij de klant. Wij zorgen door **constante ontwikkeling** van onze diensten voor verhoging van de tevredenheid van onze klanten over onze dienstverlening. Wij zijn experts met **passie** voor ons vak en zorgen voor een soepel traject door kwaliteitsdiensten te bieden. Wij helpen onze klanten met praktisch advies over biodiversiteit en beschermde soorten. Wij geloven in langdurige samenwerking met opdrachtgevers, partners en collega's op een wijze die wederzijds voordeel oplevert.

Onze missie en kernwaarden

Het is onze missie om de biodiversiteit te beschermen en te verhogen. Met het team van collega's werken we dagelijks in vele projecten met passie aan onze missie. Met wetgeving gerelateerde adviezen dragen we bij aan de bescherming van soorten en zo aan bescherming van biodiversiteit. Met biodiversiteitsadviezen dragen we gericht en direct bij aan het verhogen van de biodiversiteit. Onze kernwaarden zijn:

- betrokken bij onze klanten
- constante ontwikkeling van onze dienstverlening
- passie voor natuur.

Klanttevredenheid en kwaliteit

Wij staan voor de kwaliteit die we leveren. Onder kwaliteit verstaan wij de mate waarin aan de klantverwachting wordt voldaan of wordt overtroffen. De klant is dus degene die bepaalt of wij kwaliteit leveren. Onze dienstverlening wordt door klanten gemiddeld met hoger dan een acht beoordeeld. Dit geeft aan dat we een passende invulling geven aan de klantverwachting. Wij vinden dat we in eerste instantie zelf aan de lat staan voor de te leveren kwaliteit. Om die reden hebben wij dan ook onze eigen kwaliteitseisen geformuleerd. In samenspraak met onze opdrachtgevers bepalen we de gewenste kwaliteit van een dienst.

Over ons logo

Libellen zijn prachtige insecten. Het is dan ook geen toeval dat we voor inspiratie voor ons logo geput hebben uit de fraaie en diverse vormen die de orde van libellen rijk is. Wist je bijvoorbeeld dat elke soort unieke vleugelkenmerken heeft? De paarse kleuren zijn een combinatie van blauw (dat staat voor stabiliteit) en de energie van rood. Paars staat ook voor **passie** en wordt verder geassocieerd met kracht, waardigheid (royalty), creativiteit en ambitie.

